

**04-10 OCAK 2020 TÜRKİYE'NİN SAVUNMA-GÜVENLİK-DIŞ POLİTİKASINI
İLGİLENDİREN GELİŞMELER****ORTADOĞU****Abd-İran Gerilimi**

İran Devrim Muhafızları Kudüs Gücü Komutanı Kasım Süleymani öldürüldü: ABD üstlendi. 02 Ocak 2020 tarihinde Dünya, İran Devrim Muhafızları Kudüs Gücü Komutanı Kasım Süleymani ile Haşd Şabi Heyeti Başkanı Ebu Mehdi el-Mühendis ve örgütün havalimanı protokol görevlisi Muhammed Rıza dahil 7 kişinin hayatını kaybettiğini bildirdi. ABD Savunma Bakanlığı (Pentagon) yetkilileri ise Kasım Süleymani'nin öldürüldüğü yönündeki haberleri doğruladı. Hafta Boyunca suikastin yankıları devam etti.

Kasım Süleymani Kimdir? Resmi sıfatı Kudüs Gücü Komutanı idi. Kudüs Gücü, İran'ın yurt dışı operasyonları için kurulmuş özel bir birlik. Güç, İran İslam Cumhuriyeti'nin en yüksek siyasi ve dini makamı olan Ayetullah Ali Hamaney'den doğrudan emir alıyor. Süleymani Suikastinden sonra Kudüs Gücü Komutanlığı'na İsmail Kaani getirildi.

Öldürülen Devrim Muhafızları komutanı Süleymani'nin yerine geçen **İsmail Kaani** Süleymani'nin bir aynası olarak görülüyor. Kudüs Gücü'nde Süleymani ile yakın çalışan Kaani, karşı istihbarat biriminde görevler üslendi. Kaani, dini lidere yakınlığıyla biliniyor. İsmail Kaani, Süleymani'nin cenazesinden önce devlet radyosuna yaptığı açıklamada, "Süleymani'nin yolunda aynı güçle yürümeyi taahhüt ediyoruz. Süleymani'nin öldürülmesini telafi edecek tek şey, ABD'nin bölgeden temizlenmesidir" diyerek yeni görevine intikam sözüyle başlamış oldu.

Süleymani suikastinin ardından İran, sık sık intikam sözü verdi, hafta boyunca ABD üslerine çeşitli saldırılar düzenledi. İran Dışişleri Bakanı Zarif, ABD'nin eylemini "**uluslararası terörizm**" şeklinde nitelendirdi. İran'ın dini lideri Ayetullah Ali Hamaney de, Süleymani suikastinin ardından yaptığı açıklamada "**Süleymani'yi öldüren suçluları mutlak bir intikam bekliyor. Süleymani'nin öldürülmesi, ABD ve İsrail'e karşı direnişin motivasyonunu ikiye katlayacak**" dedi.

DEĞERLENDİRME (Süleymani'nin öldürülmesi, ABD-İran krizi ve Irak'ta son durum):

Süleymani'nin öldürülmesi İran rejiminin iç sıkıntılarını aşmasında bir fırsata dönüştüğü gibi Trump'ın da başlık seçimine doğru iç politikada elini kuvvetlendirdiğinin emareleri görülmektedir. Buna rağmen, Süleymani'nin öldürülmesi sonrasında ABD ile İran arasında karşılıklı tehditler devam ediyor. İran tarafı intikam yeminleri etse de Trump'ın tehdit seviyesinde eli çok yükseltmesi İran'ın içinde bulunduğu siyasi-ekonomik-toplumsal sorunlar nedeniyle ABD'nin karşılık vermesini gerektirmeyecek bir şekilde ABD askeri birliklerine saldırabileceği değerlendirilmektedir.

Diğer taraftan, Irak parlamentosunun Irak'taki yabancı güçler çekilsin kararına rağmen Bağdat hükümetinin bunu hayata geçirmesi mümkün

gözükmüyor. Trump'ın en üst perdeden çekilmeyeceklerini açıklamasından sonra ve İran'dan gelen tehditler nedeniyle ABD'nin Bağdat'ta askeri görünümünü düşürebileceği, asker sayısında azaltmaya gidebileceği ve Irak'ın kuzeyi ile batısındaki mevcudiyetini artırarak muhafaza etmeye devam edeceği değerlendirilmektedir.

İran'dan Irak'ta ABD Askerlerinin Bulunduğu İki Üsse Füzeli Saldırı. Irak'taki ABD askerlerinin kaldığı üsse füze saldırısı düzenlendi. İlk olarak İran basınının üsleri karadan karaya füzelerle hedef aldığını duyurmasının ardından ABD Savunma Bakanlığı "İran'dan ateşlenen balistik füzelerle iki üssün hedef alındığını" doğruladı. İran devlet televizyonun, "General Süleymani'nin intikamı alındı" şeklinde duyurduğu haberde, Devrim Muhafızları'nın Irak'ın el Anbar şehrinde bulunan Aynul-Esad hava üssüne saldırısında 80 ABD askerinin öldüğü ve 200 askerın yaralandığı açıklamasına yer verildi. Aynul-Esad hava üssüne 15 füze atıldığını ve 20 noktanın hedef alındığını açıklayan İran Devrim Muhafızları istihbarat

kaynağı, “ABD hava savunma sistemleri saldırımız karşısında hiçbir karşılık veremedi” açıklamasını yaptı.

-ABD Savunma Bakanlığı (Pentagon), İran'ın Irak'taki ABD güçleri ve DEAŞ'a karşı savaşmak için kurulan Uluslararası Koalisyon güçlerine ait noktaları 12'den fazla balistik füze ile hedef aldığını duyurdu. Açıklamada, füzelerin Ayn el-Esad ve Erbil'deki Amerikan askerlerinin ve koalisyon güçlerinin konuşlandığı iki askeri üssü atıldığı belirtildi.

-**ABD Savunma Bakanı Mark Esper**, "İran'ın üç bölgesinden dün gece kısa menzilli füze olduğunu tespit ettiğimiz 16 füze ABD ve koalisyon askerlerinin konuşlu olduğu 2 üsse fırlatıldı. 11 füze el-Esad üssüne 1'i Erbil üssüne isabet etti. El-Esad üssünde bazı depo, taksi pistleri, otopark ve bir helikopter hasar gördü. Herhangi bir can kaybı yaşanmadı. Koalisyon, ABD, dost kuvvetler veya sözleşmelilerden herhangi bir can kaybı olmadı" dedi.

DEĞERLENDİRME: İran'ın Süleymani'nin öldürülmesine misilleme olarak Irak'taki 2 ABD üssüne yaptığı füze saldırılarının üslerde yeterince hasara neden olmaması ve ABD askerlerinin ölümüne yol açmaması danişıklı dövüş yorumlarına neden oldu. Körfez ve Arap medyasında ve hatta batı medyasına sızdırılan bazı haberlerde ABD ile İran'ın saldırının şiddeti konusunda anlaşığı, İran'ın Irak ve diğer Körfez ülkelerini saldırıdan önce uyardığı iddia ediliyor. Saldırı sonrası hem İran hem de ABD'den gelen açıklamalar karşılıklı askeri saldırıların devamının gelmeyeceğı yönünde. Hatta Trump'ın İran ile masaya oturmak için hamleler yaptığı bildiriliyor. Bununla birlikte İran'ın Şii milisleri kullanarak Irak'ta ABD hedeflerine yönelik saldırılar yapacağı, ABD askeri varlığının ağırlıklı olarak Kürt ve Sünni bölgelerinde bunun Şii-Sünni savaşına evrilebileceğı endişeleri var.

Pentagon: Trump İran'la 'ön koşulsuz' görüşmeye hazır. Amerika Birleşik Devletleri (ABD) Savunma Bakanlığı, ABD Başkanı Donald Trump'ın her zaman "ön koşulsuz" İran ile görüşmeye hazır olduğunu açıkladı. ABD Savunma Bakanı Mark Esper, "İran'ı daha normal bir ülke yapacak bir yol, bir takım adımları görüşmeye hazırız." ifadelerini kullandı.

İran'dan ABD'nin 'ön koşulsuz müzakere' teklifine 'hayır' yanıtı. İran'ın Birleşmiş Milletler (BM) Daimi Temsilcisi Mecit Takht Ravançi, ABD'nin ön koşulsuz müzakere teklifine ilişkin, "Öyleyse neden ekonomik yaptırımlarla boğaza bıçak dayayıp diyaloga hazır olduklarını iddia ediyorlar. Kesinlikle hayır. İran halkına karşı bu düşmanca politika devam ettiği sürece diyaloga hayır" dedi.

İran, Yunanistan ve İngiltere'ye protesto notası verdi. Yunan hükümetine Başbakan Kiriakos Miçotakis'in Kasım Süleymani'nin öldürülmesiyle ilgili sözleri nedeniyle nota verirken; İngiltere'nin Tahran büyükelçisi Macaire'in 'anormal hareketi ve yasa dışı gösterilere katılması' nedeniyle bakanlığa çağrıldığı ve Tahran yönetiminin resmi protesto notasının kendisine ve İngiltere yönetimine iletildiği ifade edildi.

Netanyahu'dan İran'a tehdit İsrail Başbakanı Binyamin Netanyahu, Batı Kudüs'te düzenlenen bir konferansta yaptığı konuşmada, İran Devrim Muhafızları'na bağlı Kudüs Gücü Komutanı General Kasım Süleymani'nin 3 Ocak'taki hava saldırısında öldürülmesi konusunda İsrail'in ABD'nin yanında olduğunu dile getirdi. "İran İsrail'i yok etmek istiyor. Kim bize saldırmayı denerse acı verici bir darbe alır"

Irak Parlamentosu ABD güçlerinin ülkeden çıkarılmasına karar verdi. Parlamento tarafından yapılan açıklamada, kararın uygulanması yükümlüğünün hükümette olduğu belirtildi. Irak Başbakanı Adil Abdulmehdi, "Artık Amerikan birliklerinin Irak'tan ayrılma zamanı" açıklamasını yaptı.

ABD Savunma Bakanı Esper: "Irak'tan çekilme planımız yok." ABD Savunma Bakanı Mark Esper, "Irak'tan ayrılmaya yönelik bir karar söz konusu değil. Askerlerimizin çekilmesine dair herhangi bir karar almadık. Nokta" ifadelerini kullandı. Sosyal medyada dolaşan mektupla ilgili soruya Esper şu yanıtı verdi: "Irak'tan çekilme ile ilgili herhangi bir karar söz konusu değil. Mektubun ne olduğunu bilmiyoruz, mektubu araştırıyoruz ancak çekilme ile ilgili bir karar veya planımız da yok." Öte yandan ABD Kara Kuvvetleri Genelkurmay Başkanı Mark A. Milley, yaptığı basın açıklamasında, "Irak'ta ABD ordusundan sızdırılan ve çok yakında ülkeyi terk edeceğimiz ile ilgili mektup, kötü bir şekilde kaleme alınmış bir karalamadan ibaret, sadece birlik hareketlerindeki artışı vurgulamayı amaçlıyor" dedi.

Irak Başbakanı: İran ABD üslerine yönelik saldırı hakkında bizi önceden bilgilendirdi.

Abdulmehdi, konuya ilişkin Facebook hesabından yaptığı açıklamada, "İran'ın ABD üslerine saldırısına ilişkin resmi bir mesaj aldık. Bu saldırının, sadece ABD askerlerinin bulunduğu bölgeleri kapsayacağı bildirildi. Ancak saldırılacak noktalar hakkında bilgi verilmedi. Aynı zamanda, ABD tarafı bizimle iletişime geçti. O esnada Ayn el-Esed ve Erbil'deki Harir askeri üsleriyle başka bölgelere füzeler yağıyordu. Saldırılacağı yönünde haberi aldığımız anda Irak askeri birimlerine gereken tedbirleri almaları için uyarıda bulunduk. Saldırıda Irak ve

koalisyon güçleri tarafından herhangi bir kayıp olduğuna dair resmi bir durum bildirilmedi” ifadelerini kullandı.

Suriye’de 9 yıllık savaşın bilançosu Suriye İnsan Hakları Gözlemevi (SOHR), çatışmalar başladığından bu yana 380 bin 636 kişinin öldürüldüğünü isim ve soyadlarıyla kaydetti. Bu rakamın; 22 bini çocuk, 13 binden fazlası ise kadın olmak üzere en az 115 bininin sivil olduğu biliniyor.

Amerika Birleşik Devletleri

Trump Süleymani suikasti ile ilgili ilk açıklamasını Twitter hesabından yaparak, "Her şey yolunda. İran'dan Irak'taki iki askeri üsse füze saldırısı yaşandı. Kayıplar değerlendiriliyor. Şu ana kadar her şey iyi. Dünya üzerindeki açık ara en güçlü ve donanımlı ordu bizde. Yarın sabah bir açıklama yapacağım" ifadelerini kullandı.

ABD’li diplomatların İran muhalefet gruplarıyla temasa geçmesi yasaklandı.

ABD Dışişleri Bakanı Mike Pompeo, ABD’li yetkilileri altı İran muhalefet grubu olan Güney Azerbaycan Milli Özgürlük Hareketi, İran Geçiş Konseyi, İran Halk Mücahitleri Örgütü, Ahvaz Özgürlüğü için Arap Hareketi, İran Komünist Partisi Kürdistan Örgütü (Komala), İran Kürdistanı

Demokrat Partisi ile teması sınırlamaya çağırdı. Bunun sebebi, İran ile gerginliklerin artması ve bunların geçmişi denilmiş. Pompeo, Washington’un onlarla etkileşimi İran ile yapıcı bir anlaşmayı engelleyebileceğini söyledi.

Trump’tan İran açıklaması: Bağdat’a saldırının ardından tweet atarak açıklamalarda bulunan ABD Başkanı Donald Trump "İran hiç savaş kazanmadı ama hiç müzakere de kaybetmedi. General Kasım Süleymani geniş bir zaman diliminde binlerce Amerikalıyı öldürdü veya ağır şekilde yaraladı ve daha pek çoğunu öldürmek için plan yapıyordu... ama yakalandı! Milyonlarca insanın ölümünden doğrudan ya da dolaylı olarak sorumluydu." ifadelerini kullandı. Trump ayrıca, "İran bunu hiçbir zaman doğru düzgün itiraf edemeyecektir ama Süleymani'den İran'da hem korkuluyor hem de nefret ediliyordu. Liderlerinin dünyayı inandırmaya çalıştığı gibi üzgün değiller. Daha önce ortadan kaldırılmalıydı." dedi.

ABD'den BM'ye mektup: "İran'la ön koşulsuz görüşmeye hazırız" Reuters'ın haberine göre; ABD, Birleşmiş Milletler'e (BM) gönderdiği Büyükelçi Kelly Craft imzalı bir mektupta, "Hiçbir önkoşul olmadan İran'la ciddi müzakerelere başlamaya hazırız" mesajı iletili. ABD'nin mektubunda, hedefin "uluslararası barış ve güvenliğin daha fazla tehlikeye atılmasını ve İran rejimi tarafından gerginliğin artırılmasını engellemek" olduğu belirtildi.

"ABD İran'a karşı Hint Okyanusu'na B-52 gönderecek" iddiası... İran ile gerilimin tırmanması üzerine ABD Savunma Bakanlığının (Pentagon), Hint Okyanusu'ndaki Deigo Garcia adasına 6 B-52 tipi nükleer kapasiteli bombardıman uçağı göndereceğı iddia edildi. Konuyla ilgili açıklamayı Amerikan CNN televizyonuna yapan yetkili, İran'a müdahale etmek üzere uçakların hazır bekletileceğini ancak henüz bir operasyon talimatı verilmediğini de belirtti. Söz konusu uçağın bölgedeki bir üsse değil de Hint Okyanusu'ndaki bir adaya yollanmasının planlanmasında söz konusu adanın İran'ın 2 bin kilometrelik Şehab ve 2 bin 500 kilometrelik Sumar seyir füzelerinin menzilinin dışında kalması sebebinin olduğu belirtildi.

ABD Ortadoğı'ya üç bin asker gönderiyor. ABD Savunma Bakanlığı ve ABD Askeri yetkililer tarafından teyit edilen bilgilere göre Kuzey Carolina da bulunan 82'inci Hava İndirme Birliğine bağı askerler İran ile bağlantılı ve bir çoğı Kataeb Hezbollah'a bağı binlerce kişinin Bağdat'da bulunan ABD Büyükelçiliğine saldırmasının ardından acil müdahale kuvveti olarak bölgeye sevk edilecek. Bölgeye gönderilen askerlerin yaklaşık 60 gün boyunca bölgede görev yapacağı ve Irak ile Kuveyt'de bulunan askerlere katılacağı açıklandı.

Türkiye'de Bu Hafta

Süleymani'nin ölümüne ilişkin Ankara'dan ilk açıklama: Dışişleri Bakanlığı tarafından yapılan yazılı açıklamada, "Bölgede tırmanan ABD-İran gerginliğinden derin endişe" duyulduğu belirtilirken, "Özellikle Irak'ın çatışma alanı haline getirilmesinin hem Irak'ın, hem de bölgemizin barış ve istikrarına zarar vereceğı uyarısını kuvvetle tekrar vurguluyoruz. Tüm tarafları sağduyu ve itidal içinde hareket etmeye, bölgemizin barış ve istikrarını tehlikeye atacak tek taraflı adımlardan kaçınmaya ve diplomasiye öncelik vermeye davet ediyoruz" denildi. Cumhurbaşkanlığı Sözcüsü İbrahim Kalın tarafından yapılan yazılı

açıklamada, "Irak'ın bir gerilim, istikrarsızlık ve nüfuz elde etme alanı haline gelmesinden büyük endişe duyuyoruz" denildi.

Libya tezkeresi Meclis'te kabul edildi. Türk askerinin Libya'da görev yapmasına ilişkin tezkere Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde (TBMM) kabul edildi. Tezkere, 184 ret oyuna karşı 325 kabul oyuyla geçti. Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) Genel Kurulu, Libya'ya asker gönderilmesine ilişkin Cumhurbaşkanlığı tezkeresini görüşmek üzere Meclis Başkanı Mustafa Şentop başkanlığında toplandı. Tezkere üzerine yapılan konuşmaların ardından oylamaya geçildi. Elektronik yöntemle yapılan oylama sonucu tezkere 184'e karşı 325 oyla kabul edildi. Toplamda 509 milletvekili oy kullandı.

DEĞERLENDİRME (Türkiye'nin Libya'ya asker gönderme kararı)

Sınırlarının hemen dibinde olağanüstü gelişmeler yaşanırken, Irak ve Suriye'de bölünmeye yol açabilecek olaylar gerçekleşirken, İdlib'ten 2 milyona ulaşabilecek bir göç dalgası beklenirken Türkiye'nin yönünü Libya'ya çevirmesinin yaratacağı tehdidin boyutları giderek büyümektedir. Libya'da Hafter güçlerinin dün Sirte şehrini ve limanını ele geçirmesiyle birlikte yeni hedefinin Trablus yolunda

Misrata olacağı anlaşılmaktadır. Türk askerinin konuşlanması planlanan bu şehirlerin Hafter güçlerinin hedefinde olması buralarda konuşlanmayı tam tamamlayamadan yani kıyı başı tam olarak ele geçirilemeden Hafter güçlerince kontrol altına alınması halinde Türk askeri çok büyük bir tehditle karşı karşıya kalacaktır.

Erdoğan Türk askerinin Libya'ya intikal etmeye başladığını söyledi. Cumhurbaşkanı Erdoğan CNN Türk televizyonunda yayınlanan söyleşisinde Türk askerinin Libya'daki misyonu ile ilgili olarak, "Orada bir hareket merkezi, bu hareket merkezinde de bizim bir korgeneralimiz bulunacak. Oradaki bu süreci onlar yönetecekler. Şu anda zaten peyderpey gidiyorlar" dedi. Erdoğan, "TSK unsurlarının Libya'daki olası mevcudiyetinin amacı, savaşmak veya savaştırmak değil. Bir taraftan da meşru hükümete destek sağlayarak bölgeyi

istikrarsızlığa sürükleyecek insani trajedilere yol açacak gelişmeleri önlemektir. Hatta bir an önce de anayasayı hazırlamaktır" ifadelerini kullandı. (Libya'da Ulusal Mutabakat Hükümeti'nin (UMH) Halife Hafter'in güçlerine karşı sürdürdüğü Ofke Volkanı Harekatı Yedek Kuvvet Komutanı Nasir Ammar, ilk Türk askeri birliklerin Libya'nın başkenti Trablus'a ulaştığını açıkladı.)

Erdoğan ve Putin'den ortak açıklama

-Biz, Türkiye ve Rusya Cumhurbaşkanları olarak, karşılıklı saygı temelinde, geniş bir yelpazede, yapıcı ikili ilişkiler geliştirmekteyiz. Bugün İstanbul'da açılışını gerçekleştirmekte olduğumuz TürkAkım Doğalgaz Boru Hattı da karşılıklı fayda sağlayan bu ilişkinin somut bir örneğidir. İşbirliğimizin halklarımızın ortak menfaatlerine hizmet etmesinin yanı sıra, bölgesel meselelerin çözümüne de katkı sağladığını görmekten memnuniyet duyuyoruz.

-İran'ın Irak'taki koalisyon askeri üslerine 8 Ocak 2020 tarihinde gerçekleştirdiği balistik füze saldırıları ışığında, hangi tarafça yapılırsa yapılsın, karşılıklı saldırılar ve güç kullanımı, Orta Doğu'daki karmaşık sorunlara çözüm bulunmasına katkı sunmayacak, aksine, yeni bir istikrarsızlık döngüsüne yol açacak ve nihayetinde herkesin çıkarlarına zarar verecektir. Dış müdahalelere, tek taraflı askeri eylemlere ve mezhepsel çatışmalara her zaman karşı olduk. Bu doğrultuda, bölgedeki mevcut gerilimin düşürülmesine dair bağlılığımızı ifade ediyor, tüm taraflara itidalli ve sağduyulu hareket etme ve diplomasiye öncelik verme çağrısında bulunuyoruz.

-Suriye'nin egemenliği, bağımsızlığı, siyasi birliği ve toprak bütünlüğünün muhafazasına olan

bağlılığımızı teyit ediyoruz. Terörizmin tüm şekil ve tezahürleriyle mücadele etme ve Suriye'deki ayrılıkçı gündemleri boşa çıkarma yönündeki kararlılığımızı vurguluyor ve bu çerçevede, 17 Eylül 2018 ve 22 Ekim 2019 tarihli Muhtıraların tüm unsurlarıyla hayata geçirilmesinin önemini teyit ediyoruz.

-İdlip Gerginliği Azaltma Bölgesi'nde

sükunetin, İdlip’le ilgili bütün anlaşmaların tüm unsurlarıyla hayata geçirilmesiyle sağlanması gerekliliğini vurguluyoruz.

-Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi’nin 2254 sayılı kararıyla uyumlu kalıcı siyasi çözüm bulunmasına yönelik olarak Astana Mekanizması çerçevesinde çalışmaya ve Anayasa Komitesi’ni destekleme taahhüdüne bağlıyız.

-Libya’nın egemenliğine, bağımsızlığına, toprak bütünlüğüne ve ulusal birliğine olan güçlü bağlılığımızı yineliyoruz. Ülkede kalıcı barış ve istikrar, ancak Libyalılar arasında samimi ve kapsayıcı diyaloga dayanan, Libyalıların öncülüğünde ve Libyalıların sahiplendiği bir siyasi süreçle sağlanabilir. Libya’da süregiden çatışmalara askeri bir çözüm aramak sadece daha fazla acılara sebep olmakta ve Libyalılar arasındaki bölünmüşlüğü daha da derinleştirmektedir. 2015 tarihli Libya Siyasi Anlaşması’na, 2259 sayılı BMGK Kararına ve diğer ilgili BMGK Kararlarına dayanarak, Libyalılar arasında BM himayesinde kapsamlı bir siyasi süreci başlatmak için en önemli önceliği, ateşkesin derhal sağlanması teşkil etmektedir.

-BM kolaylaştırıcılığında yürütülen siyasi süreci canlandırmak için elverişli bir ortam yaratmayı amaçlayan Berlin Süreci’ne desteğimizi teyit eder ve sürecin ancak Libyalıların ve komşu ülkelerin katılımı ve bağlılığıyla somut sonuçlar verebileceğini hatırlatırız.

-Mevcut kritik şartlar altında ve ilgili BMGK Kararlarının ortaya koyduğu amaçlar ışığında inisiyatif almaya karar verdik. Bu çerçevede, arabulucular olarak, Libya’daki tüm taraflara çatışmaları 12 Ocak günü saat 00.00 itibarıyla durdurmak, sahada istikrarın sağlanması ve Trablus ile diğer şehirlerde günlük hayatın normalleştirilmesi için gereken önlemlerle desteklenen sürdürülebilir bir ateşkes ilan etmek, Libya halkının acılarına son vermek ve ülkeye barış ve refahı yeniden getirmek için derhal bir müzakere masasının etrafında bir araya gelme çağrısında bulunuyoruz. Libyalıların, istisnasız bütün vatandaşlarının çıkarlarını hesaba katan ulusal çapta bir diyalog çerçevesinde, vatanlarının geleceğine bağımsız bir şekilde karar verebileceklerine dair inancımız tamdır.

AVRUPA

Brexit yasa tasarısı Londra parlamentosunda kabul edildi.

İngiliz parlamentosu, Brexit anlaşmasını 231'e karşı 330 oyla onayladı. Bu durumda İngiltere'nin 31 Ocak

2020'de resmen AB'den ayrılması bekleniyor. Görüşmeler sırasında sunulan, AB vatandaşlarına süresiz oturma izni verilmesi ile oturma izni başvurusu reddedilen AB vatandaşlarına itiraz hakkı tanınmasını öngören değişiklik önergesi reddedildi. Bundan sonraki süreçte tasarı, Lordlar Kamarası'nda görüşülecek. Herhangi bir değişiklik önergesi verilmesini istemeyen hükümet, buradaki sürecin 22 Ocak'a kadar tamamlanmasını ve böylece 31 Ocak öncesi tasarının Kraliçe 2. Elizabeth'in onayını almasını bekliyor.

NATO'dan İran açıklaması. NATO Genel Sekreteri Jens Stoltenberg yaptığı açıklamada, "İran'ın Irak'taki ABD ve koalisyon güçlerine yönelik füze saldırılarını kınıyorum. NATO İran'a şiddet eylemlerini durdurma çağrısında bulunuyor." ifadelerini kullandı.

-NATO'dan Ortadoğu'da daha fazla rol üstlenecek. NATO'dan yapılan bir yazılı açıklamada NATO Genel Sekreteri Jens Stoltenberg ve ABD Başkanı Donald Trump'ın bir telefon görüşmesi gerçekleştirdiği belirtildi. NATO'nun Orta Doğu'daki rolünün görüşüldüğü aktarılan açıklamada, ABD Başkanı Trump'ın NATO'nun bölgede daha fazla rol oynaması için talepte bulunduğu ifade edildi. Açıklamada, ikilinin, NATO'nun bölgesel istikrar ve uluslararası terörle mücadeleye daha fazla katkı sağlayabileceği konusunda anlaştığının altı çizildi.

AB: Türkiye'nin Libya'ya askeri müdahalesini reddediyoruz. Dört Avrupa Birliği ülkesinin dışişleri bakanları Libya ve İran gündemiyle Brüksel'de toplandı. Almanya, Fransa, İtalya, İngiltere Dışişleri Bakanları ile AB Yüksek Temsilcisi Borrell, Libya'da dış müdahalenin sona ermesini talep eden ortak açıklama yayımladı. Açıklamanın adresinin Türkiye olduğunu belirten Borrell, Türkiye'nin Libya'ya asker göndererek müdahale etmesine karşı çıktıklarını söyledi. Avrupa Birliği (AB), Türkiye'nin iç savaş halindeki Libya'ya asker göndermesini kınadı.

Hırvatistan ilk kez yapacağı AB Dönem Başkanlığını resmen devraldı. 2013 yılında Avrupa Birliği'nin 28. ve son üyesi olan Hırvatistan, bugün ilk defa, resmen Avrupa Birliği Dönem

Başkanlığını Finlandiya'dan devraldı. Hırvatistan'ın bu dönem için belirlediği slogan: "Sorunlu bir dünyada güçlü bir Avrupa". Hırvat yetkililerin önceliği ise kalkınma, iletişim, güvenlik ve Avrupa'nın etki alanının genişletmek. Önümüzdeki yıllarda bu görevi üstlenecek bazı ülkelerin sırası şöyle: Hırvatistan: Ocak - Haziran 2020, Almanya: Temmuz - Aralık 2020, Portekiz: Ocak - Haziran 2021, Slovenya: Temmuz - Aralık 2021, Fransa: Ocak - Haziran 2022, Çekya: Temmuz - Aralık 2022

Miçotakis, Trump'la görüşti: F-35'e katılmakla çok ilgileniyoruz. ABD Başkanı Donald Trump tarafından dün Beyaz Saray'da ağırlanan Yunanistan Başbakanı Kiriakos Miçotakis, ABD'nin başını çektiği F-35 beşinci nesil savaş uçaklarının ortak üretim ve tedarik programına katılmakla çok ilgilendiğini söyledi. "Bildiğiniz gibi halihazırda F-16'larımızın düzeyini geliştirmekle meşgulüz ve o program 2023-2024'de tamamlanacak. Dolayısıyla bunun ardından F-35'e katılmakla çok ilgileniyoruz."

Süleymani suikastinin ve İran'a düşürülen Ukrayna uçağının ardından bazı Avrupa ülkelerinde alınan Çeşitli kararlar,

- İngiltere, Tahran ve Bağdat büyükelçiliklerindeki personel sayısını en aza indirdi.
- Almanya, Federal Savunma Bakanlığı tarafından yapılan açıklamada, Irak'ın başkenti Bağdat ve Tacik kenti yakınlarında bulunan Alman askerlerin çekildiği bildirildi.
- Reuters haber ajansına konuşan bir ittifak yetkilisi, NATO ittifakının güvenlik endişeleri nedeniyle 'bazı personeli Irak'tan uzaklaştırdığını' söyledi. Yetkiliye göre, geri çekilme 'geçici' bir önlem niteliği taşıyor.
- Polonya Dışişleri Bakanı Jacek Czaputowicz, Polonya'nın Bağdat Büyükelçisi Beata Peksa'nın Polonya'ya döndüğünü ve büyükelçiliğin de tahliye edildiğini söyledi. Japonya ise Bağdat'taki büyükelçilik faaliyetlerini geçici olarak durdurduğunu açıkladı.
- İspanya Savunma Bakanlığı'ndan yapılan açıklamada, mevcut durumda Bağdat'ta sadece 3 İspanyol askerinin kaldığı, diğer 10'unun Kuveyt yolunda olduğu bildirildi.
- Ukrayna Hava Yolları'ndan yapılan açıklamada, Tahran-Kiev seferini yapan Boeing 737 tipi yolcu uçağının kalkıştan kısa süre sonra düştüğü; kaza sonrası İran'a tüm uçuşların durdurulduğu bildirildi.

Doğu Akdeniz-Libya hakkında gelişmeler

Libya'da Hafter güçleri Sirte'yi ele geçirdi. Libya Ulusal Ordusu Sözcüsü Ahmed Mismari, Mareşal Halife Hafter önderliğindeki Libya Ulusal Ordusu'nun (LUO) Sirte şehrini ele geçirdiğini ilan etti

Mısır ve Suudi Arabistan'dan Libya'daki 'Türk tırmanışını' reddeden anlaşma. Mısır Dışişleri Bakanlığı'ndan yapılan açıklamada, Dışişleri Bakanı Samih Şukri ve Suudi mevkidaşı Prens Faysal bin Ferhan'ın Libya'daki Türk tırmanışını reddetme konusunda fikir birliğine vardığı belirtildi.

Mısır'da 5'li Libya toplantısında Türkiye'ye aşırılık yanlılarına destek verme suçlaması. Mısır, İtalya, Fransa, Yunanistan ve Güney Kıbrıs Rum Yönetimi (GKRY) Dışişleri Bakanlarının katılımı ile Kahire'de düzenlenen Libya toplantısı sona erdi. Görüşmelerin ardından ortak basın toplantısı düzenlendi. Mısır Dışişleri Bakanı Samih Şukri, buradaki konuşmasında, "Türkiye'nin Libya'da aşırılık yanlılarına destek vermeye devam ettiğini" iddia ederek, uluslararası toplumun Libya'da fikir birliği oluşturmak için çaba göstermesi gerektiğini söyledi. Şukri, "Uluslararası toplum, aşırılık yanlısı gruplara Türkiye'nin desteğinin devam etmesini durdurmalıdır." dedi.

Le Drian: "Umarız Berlin konferansı başarılı olur" Fransa Dışişleri Bakanı Jean-Yves Le Drian ise Doğu Akdeniz'deki gaz keşiflerinin kalkınma için daha fazla fırsat sağlayacağını ifade ederek, "Umarız Berlin konferansı başarılı olur." temennisinde bulundu.

GKRY Dışişleri Bakanı Nikos Christodoulides, Güney Kıbrıs yönetiminin "Türkiye'nin, Doğu Akdeniz bölgesindeki haklarını kullanması ve bölgesel istikrarı tehdit etmesinden mustarip olduğunu" iddia eden Christodoulides, Türkiye'nin Libya politikasına karışmasından da rahatsız olduklarını söyledi. (İtalyan Dışişleri Bakanı basın toplantısına katılmadı)

Dışişleri Bakanlığı'ndan Mısır'daki Libya toplantısına tepki. Bakanlıktan yapılan yazılı açıklamada, şu şekilde, "Bu mutabakat muhtıraları, ülkemizi ve Kıbrıs Türklerini Doğu Akdeniz'de yok saymaya çalışan taraflara bir cevap niteliği taşımaktadır. Esasen 8 Ocak tarihli açıklama, ülkemizin Doğu Akdeniz'deki adımlarının ne kadar haklı ve yerinde olduğunu da bir kez daha ortaya çıkarmıştır. Akdeniz'deki en uzun kıyı şeridinde sahip Türkiye'nin bölge ile ilgili projelerde söz hakkı vardır. Doğu Akdeniz'i çatışma değil iş birliği sahasına dönüştürmek üzere, GKRY dışındaki tüm ülkelerle iş birliğine hazır olduğumuzu bu vesileyle bir kez daha ifade etmek isteriz."

Libya'da ateşkes başladı: Hafter liderliğindeki Libya Ulusal Ordusu, Türkiye ve Rusya'nın ateşkes çağrısını kabul etti. Libya Ulusal Ordusu'nun Sözcüsü General Ahmed el Mismari, ülkenin batısında devam eden askeri operasyonları durdurduklarını açıkladı. Ateşkesin 12 Ocak saat 00.01'den itibaren başlayacağını belirten Mismari, belirtilen tarihten itibaren karşı tarafın da ateşkese bağlı kalması gerektiğini ifade etti. Mismari, ateşkesin ihlal edilmesi durumunda çok sert karşılık verileceğini söyledi.

Mısır'dan Libya'daki ateşkese destek. Mısır Dışişleri Bakanlığında yapılan yazılı açıklamada, "Mısır, Libya'da ilan edilen koşulsuz ateşkesi memnuniyetle karşılıyor ve kardeş ülke Libya'da akan kanın durmasını sağlayacak herkese desteğini ifade ediyor" denildi.

Cezayir'den Libya tepkisi. Cezayir'deki diplomatik kaynaklara göre ülke yetkilileri, Ulusal Mutabakat Hükümeti (UMH) Başkanlık Konseyi Başkanı Fayiz es-Serrac'a ve UMH Dışişleri Bakanı Muhammed el-Tahir Seyyale'ye Türkiye'nin ülkeye kuvvet gönderme kararı da dahil Libya'daki her türlü askeri eylemi reddettiğini iletti.

Suudi Arabistan'dan Türkiye'nin Libya'ya yönelik hamlelerine kınama Suudi Arabistan Dışişleri Bakanlığı, Türkiye'nin meclisin onayıyla Libya'ya askeri güç göndermesinin kınandığı belirtilen açıklamada, Libya tezkeresinin Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin (BMGK) kararını ihlal ettiği ve Arap Birliği tarafından 31 Aralık 2019'da kabul edilen Arap tutumuna muhalefet ederek Libya krizini çözme amaçlı uluslararası çabaları baltalamak anlamına geldiği vurgulandı.

AB'den Trablus hükümetine: Türkiye ile yaptığınız anlaşmanın yasal dayanağı yok. Avrupalı liderler, Libya Ulusal Mutabakat Hükümeti Başkanı Fayiz el Serrac'ı Türk askerinin Libya'da bulunmasına izin verilmesi ve Ankara ile yapılan "Deniz Yetki Alanlarının Sınırlandırılmasına İlişkin Mutabakat Muhtırası"nın uygulanması halinin ülkedeki durumu daha da kötüleştireceği konularında uyardı. Libya'da herhangi bir yana taraf olmaktan kaçınan Brüksel, "nüfuz ve doğal gaz kaynaklarının kullanımı için müdahalede bulunmak isteyen dış güçlere karşı daha ziyade ateşkes için çaba harcamaya" çağırdı.

-Libya Ulusal Mutabakat Hükümeti Başkanı Fayiz Serrac "Mutabakat zaptı imzalama hakkımız var". Serrac, şunları kaydetti: "Biz meşru bir hükümet olarak herhangi bir ülkeyle mutabakat zaptı imzalama hakkına sahibiz. BM tarafından tanındığımız için bu hakka sahibiz. Bu anlaşmayı gizli kapaklı değil, aleni bir şekilde yaptık. Diğer tarafın yaptığı gibi Rusya'dan paralı asker ya da Sudan'dan Cancavit veya Çadlı muhalifleri getirmedik. Bölge veya dünyadaki ülkelerden uçak getirip halkı bombalamadık. Biz yaptıklarımızı gizli kapaklı değil, aleni bir şekilde yaptık ve kendimizi savunma hakkımız var. Trablus'a girilemeyecek. Durum

gayet açık, saldıran taraf Halife Hafter ve dünyanın tanıdığı bir hükümete saldırıyor, bu hükümet de meşru şekilde kendini müdafaa ediyor. Bu hükümet, kendini savunmak için tüm taraflarla anlaşma yapma hakkına sahip." ifadelerini kullandı.

Rusya

Putin ve Esed, İdlib ve Fırat'ın doğusundaki gelişmeleri masaya yatırdı. Suriye Devlet Başkanı Esed ve Rusya Devlet Başkanı Putin iki toplantı gerçekleştirdi. Toplantıların birisi basına kapalı birisi de basına açık gerçekleştirildi. Toplantıda, Türkiye'nin Suriye'nin kuzeydoğusundaki faaliyetleri de ele alındı. Suriye Cumhurbaşkanlığı Ofisi, Şam'daki Rus birliklerinin komuta merkezinde gerçekleşen Putin-Esed toplantısının bir bölümünü yayınladı. Cumhurbaşkanlığı Ofisi'nden yapılan açıklamada, "Rus ve Suriye tarafları arasında ikili görüşmeler gerçekleştirildi. Putin bu bağlamda, "Suriye devletinin yeniden inşa edilmesi ve toprak bütünlüğünün korunması yönünde büyük bir adım atıldığını güvenle duyurmak mümkün" açıklamasında bulundu" ifadeleri kullanıldı.

Rus Dışişleri: Lavrov, Pompeo'ya ABD'nin uluslararası hukuku ihlal ettiğini bildirdi. Rusya Dışişleri Bakanlığı, Dışişleri Bakanı Sergey Lavrov ve ABD Dışişleri Bakanı Mike Pompeo'nun gerçekleştirdikleri görüşme ile ilgili açıklama yaparak, Lavrov'un

Pompeo'ya ABD'nin egemen bir ülkenin resmi yetkililerini yok etmeye yönelik eylemleri ile uluslararası hukuku ihlal ettiğini açıkladığını, ayrıca Washington'a uluslararası meselelerin çözümünde güç kullanmaktan vazgeçme çağrısında bulunduğunu belirtti.

Rusya: İdlib'de ateşkes ilan edildi. Rusya Savunma Bakanlığı, İdlib Gerilimi Azaltma Bölgesi'nde bugün Moskova saati ile 14.00'te ateşkesin yürürlüğe girdiğini duyurdu. Bakanlıktan yapılan açıklamada, ateşkesin, Türkiye tarafı ile varılan anlaşma kapsamında uygulandığı belirtildi ancak daha fazla ayrıntı verilmedi.

Putin, hafta boyunca çeşitli liderlerle görüşti. Libya konusunu konuşmak üzere, Rus lider Putin bölge ülkelerinin liderleriyle temaslarda bulundu. Putin, Almanya Başbakanı Merkel,

Fransa lideri Macron, Mısır lideri Sisi, İtalya lideri Conte ve Katar emiri Al Sani ile Libya konusunu değerlendirdi.

Rusya Suriyeli Kürtlere 10 maddelik yol haritası sundu. Rus askeri heyet, 26 Aralık 2019 tarihinde Kamışlı'da Kürt yetkililerle yaptığı toplantıda, Şam ile müzakereler konusunda 10 maddelik yol haritası sundu.

1. Kürtlerin Suriye Anayasa Komitesi çalışmalarına katılması.
2. Kürt siyasi hareketinin Suriye hükümetinde temsil edilmesi.
3. Suriye sınır muhafızlarının, Irak sınırındaki Semelka Sınır Kapısı'ndan Fırat'ın batısındaki Menbiç'e uzanan Türkiye sınırına konuşlandırılması.
4. Kuzey ve Doğu Suriye Özerk Yönetimi ile Suriye hükümeti arasında diyalogun başlatılması
5. İki taraf arasında ortak ekonomik ve askeri komitelerin kurulması.
6. Kürtler için resmi belgelerin düzenlenmesi ve Kürt okullarında eğitim gören öğrencilere diplomaların verilmesi.
7. Rakka'nın Tabka kasabasındaki Fırat Barajı başta olmak üzere, enerji kaynaklarından faydalanmak için taraflar arasında koordinasyon kurulması.
8. Suriye ordusunun Kürt bölgelerindeki okul ve üniversitelerden çekilmesi.
9. Halep'i Ebu Kemal kasabası üzerinden Irak sınırına bağlayan karayolun açılması.
10. Fırat'ın doğusunda konuşlu Suriye ordusunun kontrol noktalarının güvenliği için çalışılması ve Kürtlerin oluşturduğu tehdit ve tehlikelerin engellenmesi.